

Tabula libri Alberti Magni de animalibus

Tabula Totius operis circa finem cuius ponuntur nomina animalium de quorum naturis specialis fit mentio in libris quinq; vltimis fm ordinez alphabeti z notandum q; nomina animalium vbi ponuntur in tabula sine assignatione numeri chartarum est recurrendum ad vltimum nomen quod habet assignatum numeruz. Quando enim in vna charta sunt plura nomina ponuntur per ordinem in tabula z non ponitur numerus charte nisi tm in vltimo nomine.

Liber primus est de comuni diuersitate animalium cuius tractatus primus est de communi diuersitate in membris z vita.

- Cap. j. z est digressio declarans modum z ordinem doctrine. char. 1
Cap. ij. de generibus partiu; que sunt in corporibus animaliu; z qualiter comparant adinuicem aialia fm participationem partium illaz char. 1
Cap. iij. de differentia animalium penes regimen vite in mansione z motu char. 2
Cap. iij. z est digressio declarans fm quid est regimen vite in animalibus char. 3
Cap. v. de membris animalium fm officia eoru; que habent in corpore char. 4
Capitulum. vj. de modis generationis animalium in vniuersali. char. 5
Cap. vij. de differentia animalium sumpta penes membra processiu; motus char. 5
Cap. viij. de diuersitate que est penes communia genera ipsorum char. 6
Tractatus secundus primi libri animalium est de dispositione membrorum hominis in vniuersali.
Cap. j. de partibus hominis manifestis z similibus z que sunt cause earum char. 6
Capitulum. ij. de scientia physonomie per habitudines membroru; hominis considerata in capitibus partibus vsq; ad oculos char. 7
Capitulum. iij. de physonomia accepta in dispositione oculorum char. 8
Cap. iij. de p[ro]p[ri]e auris z physonomia ei[us] char. 9
Capitulum. v. z est di. de. figuras z diuisiones ossiu; capit[is] char. 10
Cap. vj. z est di. de. numez z figura ossiu; capit[is] z qualiter caput coponit ex ipsis char. 10
Cap. vij. z est di. de. oculo[rum] disp[osi]tione z figura char. 11
Cap. viij. de p[ro]p[ri]e nasi z genaz z physonomia char. 12
Cap. ix. de copositione maxille z labiorum oris z de physonomia eorum char. 13
Cap. x. de copone lingue z p[ar]tiu; sibi coiunctaru; z de voce z physonomia eius char. 13
Cap. xj. z est di. de. numeruz z vtilitatem spondiliuz colli z dorfi char. 14
Cap. xij. z est di. de. anathomia ossiu; z thoracis z brachio[rum] z eis p[er]iuncto[rum] me[m]bro[rum] char. 15
Cap. xij. z est di. de. modu; z numeru; ossium coxaz z cruriu; z pedu; copositione char. 16
Cap. xij. z est di. de. de musculis in comuni z de musculis capit[is] z me[m]bro[rum] que sunt in capite z collo z gutture char. 16
Cap. xv. z est di. de. musculos residuos totius pectoris z brachio[rum] z p[er]iuncto[rum] eis me[m]bro[rum] char. 17
Cap. xvj. z est di. de. motu musculoz dorfi v[er]tris testiculo[rum] vesice: z vsq; ad coxam me[m]bro[rum] char. 18
Cap. xvij. z est di. de. anathomia musculoz q[ui] rigil vo-

- cantur siue instrum[en]ta ambulandi char. 19
Capitulum. xvij. z est di. de. neruozum vtilitatem in communi z anathomiam neruozum a cerebro descendentium char. 19
Cap. xix. z est di. de. anathomiam neruozum a septē spondilibus colli egredientium z ab alijs spondilibus dorfi char. 20
Cap. xx. z est di. de. anathomia arteriaz char. 21
Cap. xxj. z est di. de. anathomia venaz char. 22
Cap. xxij. de compositione z physonomia colli ex canna z mery. char. 23
Cap. xxij. de compositione z physonomia pectoris z mamillarum char. 24
Cap. xxij. de anathomia exterioris figure v[er]tris z inguinu; z me[m]bro[rum] genitaliu; z physonomia eoru; de: z est in eo etia de matrice z vesica char. 25
Cap. xxv. de comunicacione membrorum z de anathomia syfaci char. 26
Cap. xxvj. de anathomia posteriorum membrorum z symetria z physonomia char. 27
In tractatu. iij. primi libri animalium agitur de membris interioribus.
Cap. j. de conuenientia animalium z de anathomia cerebri z de natura ipsius char. 28
Capitulum. ij. de yfophago z canna z anathomia pulmonis. char. 30
Cap. iij. de dispositione stomachi z intestino[rum] que sunt in ventre char. 30
Capitulum. iij. de dispositionibus cordis z modis eius z anathomia: in quo etiam de pulmone z dyaphragmate z panniculo cordis char. 32
Capitulum. v. de dispositione z anathomia epatis splenis z fellis. char. 33
Cap. vj. de dispositio[n]e z vtilitate renu; char. 34
Cap. vij. z est di. de. dispositionem cutis z physonomiam eiusdez char. 34

Liber secundus est de coparatione aliorum animalium ad hominem fm conuenientia z differentia cuius tractatus primus est de manifestis membris.

- Cap. j. de p[ro]p[ri]e q[ue] est in superiorib[us] membris capit[is] colli z pectoris. char. 35
Cap. ij. de membris manifestis exteriorib[us] corp[or]is p[re]sentibus ad motum z de alijs que cooperantur ad membra hominis p[re]ter caput z collum z pectus: z p[re]cipue de ungula z cornu; z pilo char. 35
Cap. iij. de conuenientia z differentia animalium penes cornua z membra genitalia sumpta char. 36
Cap. iij. de differentia z conuenientia animaliu; penes partes superiores. s. penes modos dentiu; sumpta z penes os z linguam char. 37
Cap. v. de manifestissimis me[m]bris animaliu; habentium sanguinem quadrupedum: ouantiu; z non generantium ex vtero sibi simile char. 38
Capitulum. vj. de membris manifestis animalium non quadrupedum habentium sanguinem z ouantium que sunt aues pennate char. 39
Cap. vij. de manifestis piscium me[m]bris fm p[ro]p[ri]e z differentiam consideratis char. 40
Capitulum. viij. de membris serpentum exteriorib[us] z manifestis char. 40
Tractatus secundus secundi libri in quo continetur dispositio interiorum membrorum animaliu; fm comparationem ad interiora membra ho[m]inis.

Capitulum. j. de interioribus sanguinem habentibus in quocunq; genere sint char. 40

Capitulum. ij. de dispositione membrorum interiorum serpentum et piscium et avium char. 41

Ca. iij. de membris genitalibus animalium omnium secundum comparationes ad genitalia hominis char. 42

Capitulum. iij. de diversitate matricum animalium generantium vel ouantium char. 42

Liber tertius totus est de ordine similium membrorum que sunt in animalibus

Tractatus primus est de anathomia venarum et sanguinis: et de origine istorum duorum: et de origine nervorum.

Capitulum. j. que sit intentio libri et de opinionibus antiquorum de origine venarum et sanguinis animalium char. 43

Capitulum. ij. in quo est explanatio opinionis Aristotelis de ortu venarum. char. 44

Capitulum. iij. et est de ea que obijcit Galienus contra predicta ab Aristotele char. 45

Capitulum. iij. et est de determinatione Avicenne super inducta contradictione char. 45

Capitulum. v. et est de declaratione determinationis et contradictionis Averrois de omnibus predictis char. 46

Capitulum. vj. et est de opinionem nostram de altercatione Aristotelis et Galieni char. 46

Ca. vij. de anathomia et dispositione nervorum in communi secundum quod redeunt ad cor tamquam ad principium char. 47

Tractatus secundus tertij libri animalium est de membris similibus alijs que non sunt continua sed consequentia in corpore.

Ca. j. de ossium natura et dispositione et de dispositione cartilaginibus et de cornibus et unguitibus et solea et rostro char. 47

Capitulum. ij. de natura et diversitate pilorum squamarum et plumarum avium char. 48

Ca. iij. et est de diversitate humiditatum animalium naturalium et innaturalium char. 49

Ca. iij. et est de humoribus siccis et frigis et calidis char. 51

Capitulum. v. de telis et carne et ceteris huiusmodi membris homogeneis que ex humoribus habent generari sicut sepum et sagimen char. 52

Ca. vj. de dispositionibus sanguinis char. 52

Capitulum. vij. de natura et diversitate humiditatis medullaris char. 53

Ca. vij. de natura et diversitate humiditatis spermaticae et de determinatione dubiorum que sunt de hac humiditate inter stoicos et peripatheticos char. 53

Ca. ix. de natura et dispositione humiditatis lactee char. 54

Liber quartus animalium cuius primus tractatus est de diversitate marinarum sanguinem non habentium.

Capitulum. j. que sit libri intentio et que diversitas marinarum sanguinem non habentium et que sit diversitas malachie et membrorum eius char. 55

Capitulum. ij. de natura et dispositione et diversitate eius animalis quod vocatur mollis teste char. 56

Ca. iij. de natura et dispositione animalium que dicuntur dure teste que sunt ostrea conchilia char. 57

Ca. iij. de natura et dispositione animalis medij inter animalia mollis teste et dure teste quod assimilatur aranee char. 58

Ca. v. de generibus hiridiorum et naturali dispositione eorum char. 59

Ca. vj. de natura vitre maris: et est in eo digressio ostendens causam concharum et testarum omnium char. 59

Capitulum. vij. de natura et dispositione animalium

corporum anulosa habentium char. 60

Ca. vij. de ligneis serpentibus veretralibus albuginibus et de spongiosis char. 60

Tractatus secundus quarti libri animalium est de sanguinem non habentibus: in quo intenditur qualiter sanguinem non habentia participant sensum et vocem et sonum et differentiam masculi et femine.

Ca. j. de participatione instrumentorum sensus char. 60

Ca. ij. de modo vocis et soni animalium char. 61

Capitulum. iij. de somno et vigilia animalium in prehabitis inductorum char. 62

Capitulum. iij. de diversitate sexus prout competit animalibus preinductis char. 62

Liber animalium quintus est de generatione animalium in coitu: cuius primus tractatus est de coitu eorum diversitate

Capitulum primum que sit intentio dicendorum et ordo et de coitu in communi char. 63

Ca. ij. de diversitate coitus in diversis animalibus volatilibus: gressilibus: et quadrupedibus char. 63

Ca. iij. de diversitate ovationis animalium aquaticarum et de diversitate temporis in quo ouant char. 64

Ca. iij. de modo et tempore ovationis anulosorum char. 65

Capitulum. v. de modo impregnationis et ovationis piscium marinarum char. 65

Ca. vj. de diversitate animalium non aquaticarum char. 65

In tractatu secundo quinti libri animalium declaratur in quo tempore animalia spermantizant et de formatione partus eorum

Ca. j. de tempore in quo spermantizant animalia char. 66

Ca. ij. de modo generationis eorum que per coitum vere non generantur que sunt quedam ostrea conchilia char. 67

Capitulum. iij. de cancro: ostrea conchilio et de generibus spongiarum que gamee grece vocantur char. 67

Ca. iij. de ovatione et generatione eorum que sunt mollis teste et malachie et multipedum char. 67

Liber sextus est de natura anathomia et generatione ovorum

Tractatus primus est de alteratione et diversitate ovorum.

Capitulum primum de diversitate nidorum et ovorum et numero et colore et figura char. 68

Ca. ij. de completionem ovorum et de generatione in ovantibus perfecta antequam exeant ova char. 68

Capitulum. iij. de tempore quo aucs ouant et fouent usque ad exitum pullosum char. 69

Ca. iij. de tempore completionis ovorum: de anathomia eorum et mutatione in formatione pulli char. 69

Ca. v. de gemellis ovorum et de numero ovorum diversa animalium precipue galline et columbe char. 70

Capitulum. vj. de sollicitudine filiorum avium rapacium et aliarum char. 71

Tractatus secundus sexti libri est de anathomia ovorum piscium et natatilium.

Capitulum primum de ovibus piscium et que sit natura embryonum generatorum in ipsis et precipue de his que generant animalia et concipiunt ova et de marinis animalia generantibus sibi similia char. 72

Capitulum secundum de generatione piscium ovantium ova multa incompleta ex quibus plurima pereunt et de generatione eorum que sine coitu et ovibus generantur char. 72

Capitulum. iij. de tempore coitus et impregnationis piscium

piscium ouantium et non ouantium char. 74

Tractatus tertius sexti libri animalium est de generatione gressibilium generantium sibi similia

Capitulum primum de zelo et pugna animalium tempore coitus et de coitu et superfluitatibus feminarum et de tempore coitus char. 74

Ca. ij. de regimine coitus et impregnationis et partus animalium quadrupedum char. 75

Ca. iij. et di. de causa omnium diuersitatum que sunt in generantibus animalium preinductorum char. 76

Liber septimus animalium: cuius primus tractatus est de moribus et vita animalium.

Capitulum. i. qualiter animalia per prius et posterius eandem naturam participant et qualiter natura per gradus medios venit de extremo in extremum char. 77

Capitulum. ij. de differentia animalium penes mansiones eorum in terra vel in aqua char. 77

Ca. iij. de differentia piscium penes cibum sue completioni debitum et convenientem char. 78

Capitulum. iij. de diuersitate cibi animalium et quadrupedum ouantium char. 78

Ca. v. de diuersitate cibi quadrupedum animalium generantium sibi similia et de cibis anulosoformium char. 79

Capitulum. vi. de mutatione animalium de loco ad locum propter aeris intemperiem aut propter infirmitatem loci in quo manere consueuerunt char. 80

Capitulum. vii. de accidentibus que accidunt animalibus ouantibus ex diuersitate locorum in quibus sunt aues siue pisces char. 81

Ca. viij. de diuersitate animalium gressibilium penes mansiones locorum eorum et de piscium latentia et apparitione in diuersis temporibus char. 82

Ca. ix. de animalibus efficientibus a se senectutem per vetustate pellis abiectionem char. 82

Tractatus secundus septimi libri animalium est de profectu et infirmitatibus animalium

Capitulum. i. de his quibus proficiunt et impregnantur animalia et de contrariis ipsorum ex quibus infirmitantur et precipue pisces et aues char. 83

Capitulum. ij. de infirmitatibus et profectibus quadrupedum animalium char. 83

Capitulum. iij. de profectibus et defectibus anulosoformium animalium char. 84

Ca. iij. de terris in quibus sunt quedam genera animalium proficientia et quedam deficientia char. 84

Ca. v. de permutatione secundum commixtionem diuersorum animalium secundum coitum et de diuersa intoxicatione siue venenosa secundum locum ex his quibus unum venenosum comedit alter char. 85

Capitulum. vi. de profectu et bonitate ostreorum et cancrosum et piscium char. 85

Tractatus tertius septimi libri animalium et totus est digressio declarans causas preinductorum.

Capitulum. i. et est di. de diuisionem animalium in ea que spirant et in ea que habitant in aqua et in ea que habitant in terra et in media inter hec char. 86

Ca. ij. et est di. de qualiter unumquodque animalium venatur cibum sibi convenientem et qualiter natura parat ei ad hoc instrumenta. char. 86

Ca. iij. et est de causam quare quedam animalia latent ad tempus: quedam autem mutant locum char. 87

Capitulum. iij. et est di. de causam renouationis animalium diuersorum char. 87

Ca. v. et est di. de causa profectus et defectus animalium secundum

mutationem animalium que accidit ex locis char. 88

Liber octauus est de moribus animalium.

Tractatus primus est de moribus animalium secundum quos pugnant ad inuicem.

Ca. i. de accidentibus animalium secundum que principiantur mores et pugne ipsorum char. 88

Ca. ij. de pugna animalium pro cibo et pullis char. 88

Capitulum. iij. de naturali amicitia et inimicitia quorundam animalium ad inuicem char. 89

In tractatu secundo octauum libri animalium agitur de modis animalium secundum prudentiam et stultitiam ipsorum.

Capitulum. i. de prudentia et stultitia diuersorum animalium et potissime de discretione ceruorum char. 90

Capitulum. ij. de prudentia animalium in prouisione medicaminum contra infirmitates char. 90

Ca. iij. de astutia maioris que in operibus partium animalium esse deprehenditur char. 91

Capitulum. iij. de astutia auium magnarum in ordine excubiarum et sagacitate venandi cibum et eligendi locum mansionum suarum char. 92

Ca. v. de sagacitate multarum paruarum et medie quantitatis auium que in uno communi conueniunt. char. 93

Ca. vi. de sagacitate corui et vulturum pro quas presagant pericula et excidia ciuitatum char. 94

In tractatu tertio octauum libri animalium agitur de astutia et solertia marinozum: et continetur totus in uno capitulo char. 95

Tractatus quartus octauum libri animalium in quo agitur de astutia et moribus anulosoformium.

Ca. i. de operibus formicarum et aranearum char. 96

Ca. ij. de generibus apum et comparatione earum ad alia anulosa et ad se inuicem char. 96

Ca. iij. de ordine et diuersitate operationis apum in faciundo aluearia et mel et ceram char. 97

Capitulum. iij. de ordine quem obseruant in operando et de his que nocent apibus char. 98

Capitulum. v. de mirabili solertia apum in comminatione artium suarum et vicissitudine operum et de artificio regendi examina apum char. 99

Capitulum. vi. de diuersitate et opere et genere et vita earum et regimine char. 99

Tractatus quintus octauum libri animalium de moribus quadrupedum

Capitulum. i. de moribus leonis lupi et animalis quod bonachus vocatur char. 100

Capitulum. ij. de moribus elephantis: equi: camelis: delphini: galline: et psittaci. char. 101

Capitulum. iij. de mutatione morum et formarum ex castratione animalium proueniente char. 101

Capitulum. iij. de differentis secundum diuersitatem rumi nandi garrandi et mutandi colorem eorum in diuersitate etatum et temporum suorum char. 101

Tractatus sextus octauum libri animalium est de solutione dubiorum que oriuntur ex predictis.

Capitulum. i. et est di. de ex quibus principis animalia diuersimode participant prudentia et stulticia et que sit prudentia qua participant. char. 102

Capitulum secundum et est di. de causa liberalium et mechanicarum operationum quas habent bruta animalia. char. 103

Liber nonus animalium est de principijs et origine generationis hominis.

Cuius primus tractatus est de origine que est ex parte maturi seminis vel spermatis.
Capitulum. i. de signis pubertatis quando primum incipit descendere semen ad inguina char. 103
Ca. ij. de principio generationis quod est sperma maturum circa vigesimum primum annum generantibus char. 104
Capitulum. iij. de signis impregnationis iam facte et formatione conceptus char. 105
Capitulum. iiii. de his que frequenter accidunt impregnatis siue sint impregnate de masculo siue de semina. char. 105
Capitulum. v. de geminis et de his que recipiunt unam impregnationem super aliam et de his que hoc non faciunt char. 106
Capitulum. vi. de varietate potentie generandi secundum etates et coniunctiones et alias dispositiones cocuntium char. 107
Ca. vii. de modo exitus spermatis in matricem et de modo positionis embryonum animalium in matrice matrum suarum et de factura umbilici char. 107
Ca. viii. de partu et exitu embryonis et de accidentibus pariter in partu animalium et de emundatione post partum et de lactatione pueri char. 108
Tractatus secundus noni libri de animalibus totus est de disputatione Galieni et Aristotele de principis generationis hominis.
Ca. i. et est de verbis et rationibus Galieni circa preceptum et principia generationis hominis char. 108
Capitulum. ij. et est de infirmitate dictorum et rationis eius char. 109
Capitulum. iij. et est de an humor que in coitu emittit mulier nomine et ratione sperma dicatur: an nomine equiuoco solum et non ratione char. 109
Capitulum. iiii. et est de modum et ordinem formationis membrorum embryonis secundum sapientiam peripateticorum que contraria est dictis medicorum. char. 110
Ca. v. et est de sepe et ordine quo conceptum formatur in creaturam speciei hominis char. 111
Capitulum. vi. et est de causa geminorum et modum et tempus naturalis partus char. 112

Liber decimus animalium est de impedimentis generationis.

Capitulum primum de dispositionibus matricis que impediunt conceptum char. 112
Ca. ij. de impedimentis generationis que sunt ex parte viri coeuntis aut ex parte inconuenientie duorum spermatum viri videlicet et mulieris char. 113
Ca. iij. quod sperma femine etiam quando non proficit generationi est sperma vocatum char. 114
Capitulum. iiii. de impedimento generationis quod est mola matricis vocatum char. 114
Tractatus secundus decimi libri animalium est de causis sterilitatis.
Capitulum primum de causis sterilitatis ex parte viri aut mulieris aut vtriusque sumptis: in quo est etiam de signis sterilitatis char. 114
Capitulum. ij. et est de causa et modo mole matricis et de causa abortus char. 115
Capitulum. iij. et est de communiter accidentis pregnantis et operationes formatiue quas facit in semine concepto a pregnantante et de causis masculini et feminini conceptus. char. 116

Capitulum quartum et est de horam partus et qualitatem natorum in horis illis et causis difficultatis in partu char. 117

Liber undecimus animalium: Cuius tractatus primus est de ordine doctrine tradende de animalibus.

Capitulum primum quod duo necessaria sunt in omni opinione nobili et vili que est de animalibus char. 117
Ca. ij. secundum quem ordinem procedendum est in scientia eorum que animalibus attribuuntur char. 118
Ca. iij. ex quibus et quot causis cauenda sunt ea que queruntur de animalibus char. 119
Tractatus secundus undecimi libri animalium in quo queritur que forma sit finis animalium et membrorum ipsorum char. 120
Capitulum. ij. vtrum incipiendum sit ab vniuersalibus an a particularibus char. 121
Capitulum tertium de quibus cause philosophice sunt inquirende et qualiter char. 122
Capitulum. iij. et est de quod supradictum est de diuisione causarum formalium char. 123

Liber animalium duodecimus est de causa membrorum consimilium et dissimilium et completionem ipsorum.

Cuius primus tractatus est de membris consimilibus principalibus.
Capitulum primum de distinctione membrorum similibus et dissimilibus char. 123
Capitulum secundum de differentiis complexionum et de operatione membrorum consimilium ad inuicem secundum complexionem char. 124
Capitulum tertium quibus modis dicitur aliquid calidius et frigidius alio in membris consimilibus et quibus modis dicitur siccum et humidum char. 125
Capitulum quartum et est de ea que prelibanda sunt de compositione animalis et de complexionem. char. 126
Capitulum quintum et est de ea que prelibare oportet de etatibus. char. 127
Capitulum sextum et est de modum digestionis ciborum animalium et generationem humorum et modum generationis eorum char. 127
Capitulum septimum et est de operationes calidi vel frigidi in sanguine et pinguedine animalium sanguinem habentium et non habentium et precipue in cerebro et medulla char. 128
In tractatu secundo duodecimi libri animalium agitur de natura membrorum similibus et consimilium.
Capitulum primum de natura et causa sanguinis qui est materia membrorum similibus char. 129
Capitulum secundum de pinguedinis et zirci natura et de causa medulle. char. 129
Ca. iij. de natura cerebri secundum doctrinam Aristotele char. 130
Capitulum. iiii. et est de causas et dispositionem membrorum secundum peripateticos modernos et secundum experta et rationem. char. 130
Ca. v. et est de causa et natura nervorum char. 131
Ca. vi. et est de causa ossis et cartillaginis char. 131
Capitulum. vij. de modo et numero superfluitatum in corpore animalium generatarum char. 132
Capitulum

Caplm. viij. de carne ossibus et spinis et his que sepius vocantur et generibus malakye char. 132

Tractatus tertius duodecimi libri animalium est de membris organicis capitulis

Caplm. primus de capite secundum quod ipsum est origo sensuum char. 133

Caplm. ij. quod quilibet sensuum est duplex secundum dispositionem suorum organorum et de dispositione aurium et precipue narium char. 134

Caplm. iij. de dispositione oculi et palpebrarum et ciliorum que circumstant oculum char. 134

Caplm. iiij. de dispositione et causa nasi elephantis et quorumdam animalium quantum char. 135

Capitulum v. de natura et causa labiorum dentium et lingue et de propriis visibus istorum organorum char. 135

Caplm. vi. de natura et causa et modo dentium char. 136

Caplm. viij. de causa et natura cornuum que sunt in capitulis animalium char. 137

Liber tertius decimus animalium et est de causa et natura interiorum membrorum

Tractatus primus de cana et yfophago et pulmone **Caplm. primus** de cana et yfophago et de causis eorum naturalibus char. 138

Caplm. ij. et est de. de. de homine causarum et modorum proportionis canae et pulmonis char. 138

Caplm. iij. et est de. de. nam yfophagi et stomachi et causas et positiones eorum naturales char. 139

Caplm. iiij. de dispositione interiori in communi et de natura et causa cordis char. 139

Caplm. v. de causa ortus venarum ab uno principio quod est cor in animalibus vel id quod est locus cordis char. 140

Caplm. vi. de causa pulmonis et accitibus eius et de epate et splene et eorum naturalibus operationibus char. 141

Caplm. viij. et est de. de. intellectum eorum que de epate et splene dicta sunt char. 142

Caplm. viij. de causa et natura renium et vesice in animalibus in quibus sunt renes et vesica et que de causa non sunt in animalibus quibusdam char. 142

Caplm. viij. de natura dyfragmarum et natura aliarum telarum que sunt in corpore et est de. de. intellectum eorum que de epate et splene dicta sunt char. 143

Tractatus ij. decimi tertii libri animalium de intestinis **Caplm. primus** de ventris dispositione et natura ventrii et diversitate ventris animalium char. 144

Caplm. ij. de modis diversitatis intestinorum secundum diversitates ventrii char. 144

Caplm. iij. et est de. de. naturam et ordinem et universalem litteram intestinorum char. 145

Caplm. iiij. de membris interioribus repentiis et eorum que similia sunt eis per longitudinem in quo est de natura fellis hominum animalium char. 145

Caplm. v. de generatione myrach et de generatione pinguedinis et zyrbi in myrach char. 146

Caplm. vi. de his animalibus que carent membris interioribus ventris dictis et que sunt membra que habent loco membrorum preterminatorum char. 146

Caplm. viij. de interioribus eorum que sunt media iter animalium et arborum et diversitate eorum ab invicem et de interioribus anulorum char. 147

Liber Quartus decimus de animalibus in quo agit de membris exterioribus animalium

Tractatus primus de membris exterioribus anulorum et ostrorum et malakye

Capitulum. primum de membris exterioribus anulorum char. 147

Capitulum. ij. de membris exterioribus ostrorum et conchilium char. 148

Caplm. iij. de membris eorum que mollis teste vocantur animalium char. 148

Caplm. iiij. de membris exterioribus malakye secundum species suas char. 148

Tractatus secundus decimi quarti libri animalium in quo agit de causa membrorum manifestorum extra.

Caplm. primus de causa dispositionis ventris et extremitate manuum et pedum sub capite et collo in omnibus generibus animalium char. 149

Caplm. ij. de causa figure manus et usus eius que est signum intellectus et de usu pedum quadrupedum char. 149

Caplm. iij. de causa figure pectoris et mamillarum in homine et in aliis et animalibus char. 150

Capitulum. iiij. de causa et dispositione membrorum genitalium in maribus et feminis et de cauda animalium et de dispositione pedum eorum char. 150

Caplm. v. de membris quadrupedum quantum manifestis et de causis eorum phicis char. 151

Capitulum. vi. de membris avium manifestis et de causis phicis eorum char. 152

Caplm. viij. de membris manifestis piscium et causis phicis eorum char. 153

Liber decimus quintus est de causis generationis animalium **Cuius Tractatus primus** est de distinctione sexus

Caplm. primus que cause assignande sunt in generatione animalium et que non omnibus animalibus convenit discretio sexus per masculinum et femininum char. 154

Caplm. ij. de differentia maris et feie secundum definitionem etiam membrorum char. 154

Caplm. iij. de naturali causa testiculorum in animalibus habentibus testiculos char. 154

Capm. iiij. de causa propter quam ea que non habent testiculos sunt velocissimi coitus et ea que habent testiculos intra sunt velocioris coitus quam ea que habent testiculos extra char. 155

Caplm. v. de causa et dispositione naturali matricum et differentis earum in animalibus char. 155

Caplm. vi. propter quid in omnibus animalibus matricum sunt intra corpus. In quibusdam autem animalibus testiculi sunt intra et in quibusdam extra char. 156

Capitulum. viij. de dispositione et causa membrorum genitalium in quatuor generibus animalium mollis teste malakye et anulosi corporis et dure teste char. 156

Capitulum. viij. et est de. de. intellectu omnium que de causis genitalium inducta sunt in antecedentibus capitulis char. 157

Tractatus secundus quintidecimi libri animalium est de natura spermatis

Capitulum primus de questionibus que sunt de spermate et an sperma descendatur ab omnibus membris per modum que dicit plato char. 158

Caplm. ij. an sperma descendat a toto corpore sic dicit Empe. et Anaxagoras char. 158

Caplm. iij. de improbatione dicti Empedoclis et Anaxagore per causas masculinitatis et femininitatis

per eaz generadi diffilia sibi in gne char. 159
 Capl. iij. cuiusmodi sit principiu generatois qñ dicitur q ex spermate sit gnatio char. 159
 Caplin. v. per quem moduz sperma est in corpore spermatizantis char. 160
 Caplin. vi. de natura spermatis z menstrui tam femine q masculi quam habet id quod est principium generationis char. 161
 Caplin. vii. de causa delectationis coitus z de qualitate humoris qui fluit ex femina per loca genitalia char. 162
 Capitulum. viij. de modo quo se habent adinuicem sperma quod exit a mare z humor qui effluit a femina. char. 162
 Capl. ix. de modo adunatois spermatis maris z femine z de generatione coceptus char. 163
 Caplin. x. z est disgressio declarans ea que dicta sunt de spermate maris z virtutibus eius char. 163
 Capitulum. xi. z est disgressio declarans differentiam duorum spermatum maris z femine z sanguinis menstrui char. 164

Liber. xij. aialium est de virtutibus facientibus generatu z fm aiam z fm mēbra

Tractatus primus de ortu z inductione.
 Capitulum. i. primuz qualiter mas z femina sunt principia generationis char. 165
 Caplin. ij. de virtute mouēte embria vtrum sit intrinseca spermatibus vel extrinseca fm opiniones antiquorum char. 166
 Capitulum. iij. z est di. de. sumam d difficultate solutionis inductaz questionum z de solutione ipsaz fm Alexandruz peripatheticum qui secutus est Empedoclez char. 166
 Capitulum. iij. z est di. de. solonez inductaz questionum fm Auicennaz z Theodoz z Theofrastuz peripatheticos char. 167
 Capitulum. v. z est disgressio declarans solutionem preinductaz questionuz fm Socrate z Platonez z opinionē stoicorum char. 167
 Capitulum. vi. in quo inductaz qñtionū declarat solo fm Aristo. q vidit veritate char. 168
 Capl. vii. z est di. de. sumā oīuz q dicta sunt sumatiz colligēdo ex oib' inductis char. 168
 Caplin. viij. in quo solunt due questiones orite ex his que de spermate dicta sunt: quaz vna est vtrum sperma sit animatu vel non: z secunda vtrum virtutes anime creent membra successiue ita q vnum ex alio vel simul char. 169
 Capl. ix. de solone qñtionis quare spma nigrescit z attenuatur in frigore cuz albus z spissus sit in animalī in quo generat char. 169
 Capitulum. x. de dispoñe spermatis seie z maris z quō se hnt ad pceptū z qlr gnāt in pceptu char. 170
 Capitulum. xi. z est di. de. qlr aia est in seie z fm quez ordine prioritatis est i eo vegetabilis z sensibilis z qliter sola rōnalis est ab extrinseco char. 170
 Capitulum. xij. de eo qd dicit Aristo. aiaz esse in seie z intellectu ab extrinseco char. 171
 Capitulum. xij. de principijs q faciūt spma congruū z conueniēs ad generationē aiani char. 171
 Capitulum. xij. de cā sexus z similitudinis nati cū patre vel matre vel alio quoda char. 171
 Capitulum. xv. q in corporibus aialiu sunt propria

receptacula superfluitatū ex qbus sit generatio z q seia dat mām mas aut formaz z animaz z q nō omnis mas spermatizat: cum tamen omnis femina habeat menstruu char. 172
 Capitulum. xvi. z est disgressio declarans opinionem peripatheticorum posteriorum z de diuersitate ouatū z virtute spermatis z aiatione embriōnū. char. 172
 Capitulum. xvij. z est di. de. q masculus z femina exiuntur ad generationē animalis z q anima rationalis nulluz omnino principiu factiuū pōt habere in seie ppter sui separationē char. 173
Tractatus secundus decimifexti libri aialiu est de causa sterilitatis z de generatione membrorum consimiliuz
 Capitulum. primū de causis sterilitatis accidētib' ex pte mēbri maris z ex pte matricis in seia z de modo creationis embriōnis in matrice ex quo generetur z fz que ordinē distinguant in eo mēbra char. 173
 Capitulum. ij. ppter quid femina in aialib' nō pōt generare p se ipaz sine masculo z de mēbroz fm generationē distinctōe z ppletōe char. 174
 Capitulum. iij. de distinctōe eē z ppter qd est id quod est z que queritur in eternis z que non z fm quez modum z propter quid dicitur esse cor principiu membrorum char. 175
 Capitulum. iij. de modo generationis membrorum homogenoz ex calore cordis z frigore completionali char. 175
 Capitulum. v. de forma capitis z mēbroz que sunt in capite char. 176
 Capitulum. vi. qlr formant mēbra dominātia post cor z post illa formant alia mēbra char. 176
 Capitulum. vij. qualiter per coctilidones fit nutritiō embriōnis char. 176
 Capitulum. viij. q aialia ex coitu impregnant z q non z de causis sterilitatis char. 177
 Capitulum. ix. de cā sterilitatis mulaz fm democritū z empe. z de iprobatōe opinionis eorūde char. 177
 Capitulum. x. de vera cā sterilitatis mulaz ex cōsideratōe equi z asini collecta char. 177
 Capitulum. xi. z est disgressio declarans sumaz re/ colligens eoz que supradicta sunt in hoc tractatu z cām assignas vt melius itelligant phia char. 178
Liber. xvij. est de causa ouantiuz z ouoz.
Tractatus primus est de ouatibus aibus
 Capitulum. primū de ouatibus oua multa z oua pauca z de cā eoz phica char. 179
 Capitulum. ij. de natura generationis z differentia z dispositione ouozuz z humoruz qui in ouo continentur char. 179
 Capitulum. iij. de figura z causa figure ouorum non rotundorum z creatione ouorum in matrice z exitu eorum de matrice z de exitu pulloz ex ouis char. 180
 Capitulum. iij. de ordine generationis membrorum animalium in ouis siue sint oua auium siue oua alioz animaliu char. 181
 Cap. v. de iprobatōe erroris eoz q dixerūt in piscibus nō eē mare z seiaz char. 181
 Cap. vi. de ppletōe oīuz ouoz vēti. s. z alioz p pūctiōe spermatis cū ipsis char. 182
Tractatus secundus libri. xvij. aialium de generatione anulosoꝝ.
 Caplin

Caplm primū de generatione vermiū siue ex vermi-
bus hntiuz generatōez. char. 182
 Caplm. ij. de apū generatōe triplici fm diuersoz di-
uersas opiniones char. 183
 Caplm. iij. de multiplicatiōe apuz 7 propter quaz
causaz apes plures sunt q̄ reges 7 q̄ kyrykes 7 de
comparatiōe trium operationuz inductaz de ge-
neratiōe apum. char. 184
 Capitulum. iij. de mō 7 cā generatiōis halsuz que
sunt ostrea cōchilia. char. 184
 Caplm. v. qd sit principiū mouēs in gnatiōe ostreo
rū 7 que est ps informata. char. 185

Liber. xviij. aialium est de modo generatiōis
animaliuz perfectoz Cuius primus tractatus est de
cā differētie sexuū 7 assimilatiōis aialiu.

Caplm. primū de cā differētie sexus masculini 7 fe-
minini fm opinionē Empe. 7 democriti 7 de ipzo/
batiōe opinionis eozūdez. char. 186
 Caplm. ij. de vera cā differētie maris 7 scie fz doctri-
na Aristo. 7 alioz pypatheticoz. char. 187
 Caplm. iij. in quo pbatur cor eē principiū in mēbra
differētie sexus: 7 q̄ sunt in plibus generātes scias
7 in plibus generātes masculos char. 187
 Caplm. iij. de causa similitudinis nati ad parētesyl
auos precedētes 7 de causa silitudinis eiusdē ad p
genitozes. char. 188
 Caplm. v. de ipzobationib' erroris eoz q̄ alias cās
silitudinis 7 dissimilitudinis eoz que generantur
assignauerunt. char. 189
 Caplm. vi. de mōstruosis pibus in qb' nō remanet
silitudo nisi in genere pximo tm. char. 189

Tractatus secundus. xvij. libri aialiu de causa
multitudinis 7 paucitatis filioz.

Caplm. primū q̄ magnitudo 7 puitas corpoz cau-
se fr paucitatis 7 multitudis filioz. char. 190
 Caplm. ij. de cā ppter quā exvno cōcubitu cōcipiunt
tur aliquādo multi filij. char. 190
 Caplm. iij. de cā generatiōis hermafroditoz cōte-
ptiū 7 alioz: 7 monstrorum 7 multiplicatiōe mē-
brazum. char. 191
 Caplz. iij. de his que ipregnant vna ipregnatiōe su-
pra aliā 7 d' his q̄ plus alijs diligūt coitū char. 191
 Caplm. v. de cā pp quā qdā aialia generāt filios cō-
pletos: qdā aut incompletos. char. 192
 Caplm. vi. de dispōne scimiaz ipregnataz ex ipsa i-
pregnatōe 7 de mola matricis char. 192
 Caplm. vij. de generatiōe 7 cā 7 vtilitate 7 diuersita-
te lactis in aialibus lac hntibus. char. 193
 Caplm. viij. de spacio ipregnatiōis aialiu 7 de causa
diuersitatis eius. char. 193
 Caplm. ix. 7 est di. de faciliōri cōpendio omnia que
supra in hoc libro inducta sunt 7 de gradibus vir-
tutum generatiōis 7 quot gradibus deficit con-
sanguitas. char. 194

Liber. xix. aialiu est totus in vno tractatu 7 ē
de his q̄ accidūt ex nā sensibus 7 pib' aialiu.

Caplm primū de accētibus in cōi vt sciat q̄ sūt inq/
reda in h libro 7 qualiter char. 194
 Caplm. ij. qualiter silitudo sōni est primū accēs qd
cosequit nati in matrice 7 extra char. 195
 Caplm. iij. de colorib' oculo 7 mutatiōe eoz fm

q̄ ex hūozibus oculi creant char. 195
 Caplm. iij. de causis color 7 tunicis causatis 7 de
differētis acuminis visus char. 195
 Caplm. v. de causis bonitatis auditus 7 olfat' ex bo-
nitate organi pueniētib' char. 196
 Caplm. vi. de his q̄ accidūt capillis fm etates 7 ali-
as cās nāles sic est decaluari 7 hmoi char. 196
 Capitulum. vij. de causa canicie 7 rugositate in
homine char. 197
 Caplm. viij. de causa colorum animalium aliozum
ab homine char. 198
 Cap. ix. de differētis vocis in aialib' char. 198
 Caplz. x. de origine 7 causa ortus dentiū in omnib'
animalibus char. 198

Liber. xx. aialiu est de nā corpoz aialium.

Tractatus primus est de his q̄ cōsistūt corpus
7 de hūido seiali aiatoz in cōi: 7 q̄ est de nā hūmi-
di alioz corpoz aialium. char. 199
 Ca. ij. de sicco tūeo qd ē mā corpoz aiatoz char. 199
 Caplm. iij. de nā aeris fm q̄ picipat ab animalium
corpozibus char. 199
 Caplm. iij. qualiter ignis participatur ab animalii/
um corpozibus char. 200
 Caplm. v. vtruz quintū corpus vel essentia substātia
liter cōmiscetur corpozibus animalium 7 ponun-
tur multe rationes hic ponentium q̄ cōmiscetur
cū animato corpoze char. 201
 Caplm. vi. de improbatione eius quod dicitur q̄ ce-
lum 7 orbis fm aliquod sue substātie sunt in corpo-
ribus animaliu. char. 202
 Caplm. vij. de solutione rationum superius inducta-
rum ad hoc q̄ substātia quintū corpozis sit in cor-
pozibus nostris char. 202
 Caplm. viij. de ratione cōmixtiōis materialiu prin-
cipioz corpozū animaliu 7 de causa 7 modo cō-
mixtiōis ipsoz. char. 202
 Caplm. ix. de colla corpozū mixtoz que est triplex
humidum 7 de conuenientia 7 differentia hoz hū-
midorum char. 203
 Caplm. x. de ratione fz quaz perficitur mixtura cor-
poz animaliu char. 204
 Caplm. xi. de cōplexiōibus humoz 7 de proprie-
tatibus eoz que fiunt ex inducta corpoz anima-
lium cōmixtiōe char. 204
Tractatus secundus. xx. libri de animalibus est
de virtutibus formalibus corpoz animaliu
 Caplm primū de virtute prie cāe q̄ sit 7 q̄r multipli-
cet in effectib' 7 qualiter agat. char. 205
 Caplm. ij. de virtute formali celesti q̄ vocat' virtus
periodi q̄ sit 7 qualiter ab eo pcedit in materiaz 7
qualiter agit char. 205
 Caplm. iij. de principio formali corpozis qd ab aia
est in semine char. 205
 Caplm. iij. de causis formalibus corpozis natura-
libus que sunt in materia commixta ex quatuoz
elementis char. 206
 Caplm. v. qualiter omnia dicta principia oriuntur
ex vno 7 ad vnum recolliguntur: 7 qualiter multi-
plicitas organoz causatur a multiplicitate anime
in animalibus char. 206
 Caplm. vi. qualiter dictis supra potestatibus a sein-
uicem differunt animalia 7 qualiter homo differt
ab omnibus char. 207

magne vespe quod habet caput nigrum et habet a/
 culcos plurimos et est interficiens: et ille sunt maio/
 ris perniciosi et aliquando punctura earum perducit
 ad spasmodum et ad genuum debilitatem. Similiter
 etiam in parvarum morfu quandoque augetur tumor
 quando faciunt eleuari in loco puncture vesicam et
 grauant linguam. Dec igitur de vermibus dicta sunt
 a nobis. **N**am expletus est liber animalium et in ip-
 so expletum est totum opus naturarum: in quo sic
 moderamen tenui quod dicta perypatheticorum prout
 melius potui exposui: nec aliquis in eo potest de-
 prehendere quid ego ipse sentiam in philosophia
 naturali: sed quicumque dubitat comparet ex his que
 in nostris libris dicta sunt dictis perypatheticorum
 et tunc reprehendat vel consentiat me dicens scientie
 ipsam fuisse interpretem et expositorem. Si autem
 non legens et comparans reprehenderit tunc constat
 ex odio eum reprehendere vel ex ignorantia: et ego ta-
 lum hominum parum curo reprehensiones.

Impressum Venetijs per Joannem et Gregorium
 de Gregorijs fratres. Anno incarnationis dominice
 Millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto
 die. xxj. Maj. Regnante domino Augustino Barbadi-
 co inclito Duce Venetiarum.

1495. 21. Maji.

Registrum huius Operis

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v
 x y z et et
 A B C D E F G H I K L M N O P Q

Omnes sunt terni preter Q qui est quaternus.

FINIS

